

Lo filh prodigue

Tres amijas, Brigida, Bernadeta e Berenguiera bevon lo tè en vila. Parlan de lors filhs.

Brigida- Mas paubras ! Aqueste dimenge, aviá un repas de familha...

Bernadeta, Berenguiera (*interessadas*) - E adonc, coma quò era ?

Brigida - Chau pas me'n parlar. Mon filh es estat desavenhe coma n'í a pas.

Berenguiera - Perqué dises aquò ?

Brigida - A passat son temps a criticar mos plats.

Bernadeta - Mon Dieu ! Mon filh es parier. Totjorn a se plànher !

Berenguiera - Ieu, lo meu, lo vese pas sovent, mas quand lo vese, quò es una flor !

Brigida - Lo meu me deçaup plan. M'a ren ofert per mon anniversari.

Bernadeta - Lo meu tanpauc. Quala deçaubuda per daus filhs qu'avem tan bian coconats.

Berenguiera - Lo meu m'a achaptat una baga que còsta que lo diable e m'a convidada dins lo melhor restaurant de la vila.

Brigida - Mon tròç de filh m'a anonciat que s'era fach licenciar de son trabalh perque se podiá pas levar los matins. Quala generacion !

Bernadeta - Lo meu a ren pus dins las pòchas. A minjat tots sos sòus dins los juecs a gratar.

Brigida - E tu Berenguiera, onte es ton filh ? Onte trabalha per te far aitalaus presents ?

Berenguiera - E ben, me vòu pas dire exactament. Es tròp modeste sens dobte. Mas sabe que son empresa lo lòtja e lo noirís per ren e que i a quauqu'un per li portar a minjar tres còps per jorn. Sabe tanben que pòt se permenar e far de l'espòrt dins sa jornada.

Brigida - Que quò pòt èsser coma empresa ? Onte quò se tròba ? Ton filh podriá l'i far entrar lo meu.

Berenguiera - Sabe mas que quò es un grand domeni bian gardat a costat d'Usercha. Mon filh m'a dich que i aviá de las belas tors coma a Carcassona.

Bernadeta - Deu èsser gardian a la preison d'Usercha.

Berenguiera - Pusleu oficier, estant donat lo gente unifòrme que pòrta sus las fòtos que me manda.

Brigida - Ieu qu'aime tant lo blau !

Berenguiera - Mas, es pas blau son unifòrme. A de las bravas raiadas rosselas e negras.

Bernadeta (*Fruncís las ussas.*) - E quand te ven veire, es vestit aital ?

Berenguiera - Non pas. Pòrta totjorn un costume negre e de las chauçaduras blanchas e negras coma un òme d'afars. Mas, es modèrne, sabetz. A un gente bracelet connectat a una chavilha.

Bernadeta - Vese, vese.

Brigida - Ieu tanben, vese.

Caroline Pierrefitte (502), Lucie Rabier (502), Charline Vialle (504)

Doas femnas a la mòda

Sílvia e Veronica son assetadas sus un banc dins un parc.

Veronica – Adieu Sílvia.

Sílvia – Adieu Verò.

Veronica – Quò vai, vielha carna ?

Sílvia – Òc-plan, e tu, vielha birga ?

Veronica – Coma una jòuna.

Sílvia – L'autre jorn, agachava una passamòda a la television. Pòdes pas imaginar l'òrror !

Veronica – Que vòles dire ?

Sílvia – Los vestits eran tot trauchats, tot eissebrats. I aviá ren de brave. Tot era tròp bel.

Veronica – Mon Dieu ! Mas onte vai lo monde ?

Sílvia – Plan bona question !

Veronica – Ten, agacha aquela tròç de drollassa !

Sílvia – A ieu ! A be meschant biais ! Quala tenguda ! Manca la meitat dau teissut. Es quasi nuda.

Veronica – Òm li vei l'embonilh. Deguna decéncia. (*Mòstra dau det quauqu'un mai.*) Agacha l'autre, alai, sas brajas son tament eissebradas que diriatz daus cortissons. Òm li vei la reja dau cuol.

Sílvia – La jòunesa d'aura vau pas la jòunesa d'autrescòps.

Veronica – E aquel d'aquí, a de las brajas tament belas que podriatz i far chabir una vacha lemosina.

Sílvia – Òc, e òm li vei lo malinon.

Veronica – De mai, son chamiset es a l'aras daus tetès.

Sílvia – E sas chauçaduras. Mesma ieu que sei una femna, sei jamai estada pincada tan naut. Sus sa platafòrma, diriatz que marcha sus de las bricas.

Veronica – Ten, agacha aquela d'aquí. Sembla una tuaira en seria.

Sílvia (*Chucada.*) – Es blancha coma un linçòu e a los uelhs tot negres !

Veronica – Es tota vestida de negre ! Deguna color ! E sos coliers son tament gròs que me sembla que sa testa vai tombar per terra.

Sílvia – Crese qu’á daus claveus sus las chauçaduras.

Veronica – A ieu me fai paur. Si m’agacha dins los uelhs, me’n vau en córrer.

Sílvia – A ton atge ! (*Se bòta de rire.*)

Veronica – Trufa-te, ten.

Un novel dròlle passa e las doas femnas ne’n badan dau bec.

Sílvia – Lo melhor per la fin !

Veronica – Quò es segur. Lo paubre, se traina coma un grupal. A pas la fòrça de se téner drech.

Sílvia – Enquera un d’aqueus jòunes que demòran en pijama tota la jornada.

Veronica – Aquela jòunesa qu’á ren a far de tot un jorn e que pren quitament pas la pena de se vestir.

Sílvia – Te pòde dire que aimariá pas que faguessa partida de ma familha. Urosament, chas nosautres, quò marcha pas aïtau.

Veronica – I a quauqua ren d’escrich sus son tròç de pijama.

Sílvia – Prenam las lunetas !

Las doas femnas bòtan los lunetas sus lo nas.

Veronica – Agachem aquò... (*Legís.*) Me...fo... te... de ... tot ! (*Vei que son amija chamja de color.*) Que t’arriba ?

Sílvia – Mas...mas...quò es...quò es..

Veronica – Ses malauda ?

Sílvia - Quò es mon pitit-filh !

Veronica (*Se trufa*) – Ma paubra, chaurà lo téner un pauc mielhs !

Lisa Becharel, Tyra-Lune Pichard (504)

Quand Marceu e Marcela davalan a Tula

Marceu e Marcela, un vielh coble de las Monedieras, son davalats a Tula per far las comessions. Se tròban a costat de la catedrala

Marceu - Per mon arma, que quò es tot aquel bruch ? Urosament que sei meitat sord ! E tu Marcela, quò vai ?

Marcela - Quò vai pas ! Lo bruch me traucha las aurelhas e quò pudís tant coma lo femorier dau vesin. Me soveniá pas que Tula era una vila tan craunhosa. E lo monde son be òrres ! (*Mòstra dau det un Tulaud*). Ten, agacha aquel jovent alai que fuma. Mas, qual atge pòt aver ?

Marceu - Anem li demandar de nos guidar. Sei completament perdut, ieu. Dempuei cinquanta ans que sem pas venguts ! (*Crida après lo jovent*). Tu, alai, vene, vene !

Marcela – Mas barra-la ! As vist coma li parlas ? Quò es pas una vacha !

Marchan a la rencontra dau jovent que fuma en agachar per terra.

Marcela – Adieu. Desencusa-me mon grapal, davalam de la montanha e ...

Tomas (*Leva la testa*) – Qui me parla aquí ?

Marceu – Nosautres ! Avem besonh de tu.

Tomas – Que vòlon los dos vielhs ?

Marcela – Doçament lo goiat, parla-nos coma chau. Volem ton aida. Cercham un sochier. Devon pas mancar dins una vila aitau importanta.

Tomas - De que ? D'onte venon aqueus dos ?

Marcela – Davalam de las Monedieras. I a ren pus alai. Pus de sochier, pus de faure, pus de posador... Quò es per aquò que venem a Tula.

Tomas – Sabe pas de que me parlatz.

Marcela – Ten Marceu, agacha ! I a una segonda catedrala ! N'aviá jamai vist una aitau !

Marceu - Mas, Marcela, quò sembla pas una egleisa. Quò deu èsser quauque chastel.

Tomas – Quò vai pas ? Quò es la tor administrativa !

Marcela – Plan interessant ... bela estructura... Mas lo monde devon n'aver lor aise de montar los eschaliers.

Tomas – Mas quò vai pus ? I a un monta-davala !

Marceu – Mon pitit, cercham tanben un rodier, que devem remplaçar una ròda de nòstra basta.

Tomas – En quala annada vivetz ? Quò exista pus çò que me demandatz.

Marcela – De segur que quò exista. Quò es tu que i coneisses ren. Sens basta, coma amassas tas trufas ? (*Tabasta sus la testa de son òme*) Te sovenes Marceu, me chaliá tanben una peça per ma machina a cóser. Deu be i aver una quincalhariá endacom.

Tomas – Podetz anar chas *Dartí*. Fan tot l'aparelhatge domestic, tot çò qu'es electric.

Marcela – Qui te parla d'electricitat. Las machinas a cóser marchan emb los pès !

Tomas – Emb los pès ? Me prenetz per un neciòt ! Mai los chinés coson emb las mans.

Marcela – Tot aquò es ben embestiant. Òm tròba ren pus dins aquel país. Mas, miladieu, i a ben enquera daus endrechs per minjar.. de las auberjas ?

Tomas – Per minjar ? Aqueste còp vos pòde aidar. Podetz anar a *L'Abadiá*. Quò es a costat.

Marcela – Sabiá pas que los monges eran enquera aquí. Mas quò tomba bian. Ieu que voliá pas pagar tròp char, chas los monges minjarem per ren.

Tomas – De quaus monges parlatz ? I a pas de monges a *L'Abadiá*. Quò es un cafè-restaurant. Quò es lo primier còp que rencontre dau monde coma vosautres.

Calcula un pitit moment puei leva los braç e se bòta de rire.

Tomas – Vese, vese, vos trufatz de ieu. Quò es una camerà esconduda. Quò es per Òc-Tele !

Matteo Buisson, Maxim Lesueur, Lily Marouby (504)

Ecologia punitiva

Un dròlle eissàia de botar una peira dins lo petador d'una veitura de polícia aparçada dins una charriera. Un òme arriba.

L'òme - Genta veitura, mon enfant.

Lo dròlle - Adòre aquelas colors, blau, blanc, roge.

L'òme - Supause que quò es la veitura de ton pair.

Lo dròlle - Non, malurosament, aquela de mon papà es pas tan brava.

L'òme - Sabes a qui aparten ?

Lo dròlle - De segur, quò es marcat dessús ! Po-lí-cia.

L'òme - E de segur ses atrapat de botar una peira dins lo petador. Benleu vòles un còp de man ?

Lo dròlle - Plan mercés, setz fòrça avenhe, mas i arribarai tot sol.

Contunha son afar mas i arriba pas e quò comença de li prure. D'aquel temps, l'òme demòra a costat.

Lo dròlle - Per mon arma, auriá degut portar un martel.

L'òme - Pòde benleu te'n anar querre un ?

Lo dròlle - Quò es pas la pena. Vau donar un bon còp de pè. Quò devriá acabar per l'i entrar.

L'òme - As pas peur de te sangolhar las mans e los vestits ?

Lo dròlle - Quauqu'un que trabalha deu pas crànher aquò.

L'òme - A perpaus, perquè fas aquel trabalh ?

Lo dròlle - Quò es la Mairariá que me manda.

L'òme - La Mairariá ?

Lo dròlle - Òc-ben, avetz pas legit la darrier bulletin municipau ?

L'òme - Si-ben, mas parlava pas daus petadors de las veituras de polícia.

Lo dròlle – Lo maira a botat en plaça un programa per luchar contra la pollucion automobila dins nòstra vila.

L'òme – E adonc, fas ton pitiu geste eco-ciutadan.

Lo dròlle – Avetz tot comprés. Aquela veitura es vieilha coma chamin e fuma negra coma la chaminada d'una usina de la revolucion industrial. Emb la peira, fumarà pus.

L'òme – Mon pitiu, as pas pro plaça per trabalhar coma chau. Vau desplaçar la veitura per la botar sus lo parcatge dau comissariat.

Lo dròlle leva la testa vers l'òme, un pauc mau tranquille

Lo dròlle – Mas, es barrada.

L'òme – Quò es pas un problema.

Lo dròlle – Anatz pas petar un carreu tot parier ?

L'òme – Pas besonh, ai las claus.

Lo dròlle (*Bretoneja.*) - A, a, a... avetz las claus ?

L'òme - Ai las claus.

Lo dròlle (*Tot palle*) - Las avetz panadas au propietari ?

L'òme (*Emb un large sorire*) – Quò es ieu lo propietari.

Lo dròlle (*Sap pus onte se botar*) – Vos, monsur ?

L'òme (*Emb un brave sorire*) – Comissari Darnauguilhem. Anam poder parlar de tot aquò din mon bureau. L'ecologia m'interessa plan.

Anas Bouzakraoui (509), Mathieu Vauché (504)

Los chaçaires dau dimenge

ESTEVE – E Joan, tròbas pas que quò comença de far negre ? Fariam mielhs de tornar a l'ostau.

JOAN - Sabe pas. I vese pas mai lo jorn que la nuech e mai en plen solelh me sembla que i a de la bruma.

ESTEVE - As pensat a anar veire lo metge ?

JOAN - Ses pas un pauc fadard ? Per que me defenda de chaçar.

ESTEVE - As rason, emb lo punt roge sus lo fusilh avem pas mestier d'aver daus uelhs de busa.

JOAN - Vòles pas te pausar cinc minutas per beure un còp ?

ESTEVE - As quauqua ren per beure ? Ieu ai totjorn un bon remontant, mai que mai quand fai freg.

JOAN - Ieu ai totjorn una granda botelha d'aiga.

ESTEVE - Mas es sala ton aiga, es tota rossela !

JOAN – Segur, quò es dau pastis. Ieu beve jamai d'aiga tota pura ; quò es pas bon per la santat.

ESTEVE - Ieu vòle pas de pastis ad aquela ora. Es tròp leu, e puei n'ai pro begut a miegjorn.

JOAN - Ieu a miegjorn n'ai mas davalat cinc o sieis veires. Quò es pas aquò que me vai far mau e dempuei miegjorn los ai eliminats.

ESTEVE – Òc, mas tot parier as begut ton aise de vin, que as degut far prangiera pendent doas oras.

JOAN – Mas quò es pas a causa dau vin, quò es a causa de la marcha d'aqueste matin !

ESTEVE – Mas, sem pas sus una rota aquí ?

JOAN – Espera, vau surtir ma lampa... Si-ben, sem sus una rota. Vese las linhas blanchas.

ESTEVE - Miladieu, vai enquera chaler surtir las cartochas dau fusilh.

JOAN - Ses fadard. Si tombam sus una bèstia, aurem pas lo temps de las tornar botar.

ESTEVE – Agacha ! Mon chen a levat quauqua ren !

JOAN - Zo vese !

Joan tira un còp de fusilh puei cor per veire sus que a tirat.

JOAN - Per mon arma ! Qu'ai fach !

Esteve cor ilh tanben per lo rejúnher.

ESTEVE - Of, quò es mas un VTT. Avía paur que aguerras tuat mon chen !

JOAN - Me chau vertadierament anar veire lo metge daus uelhs, ai cregut que quò era un cerv. Mas, quala idèia de far dau VTT en plena nuech e de mai sens los lums !

ESTEVE – M'es d'avis qu'aquel tròç de ciclista aviá tròp begut. E après dison daus chaçaires !

Cédric Meyrignac, Alexandre Panoussian (602)

Chas lo metge

Doctor Anna Delpastre
Monsur La Crotz Marceu
Madama La Crotz Jana

Marceu - Ten, quò es un novel metge. De segur, una femna...

Lo metge - Adieu-siatz. Monsur e Madama La Crotz, quò es vòstre torn. 'Chabatz d'entrar. (*M. e Mma La Crotz entran*)

Marceu e Jana - Adieu-siatz. (*M. e Mma La Crotz s'assetan en fàcia dau Doctor Delpastre*)

Lo metge - Monsur La Crotz, que pòde far per vos anuech ?

Marceu - Lo bas de l'eschina me dòu dempuei quauques jorns.

Lo metge - A ! Laissatz-me agachar.

Jana - E ! Esperatz doctor ! Dàus còps m'arriba d'aver lo nas que pissa coma una coada sens rason, quò es greu doctor ?

Lo metge - Setz aquí per Monsur, laissatz-me agachar.

Jana - A ! Mas, Doctor, escotatz-me un pauc, quò dura dempuei mai d'un jorn, posche coma un chat enrumat, comence de portar pena. (*Marceu quilha los uelhs devers lo ciau.*)

Lo metge - (*Exasperat*) Bon e ben, vos escote, anatz-i, desvelopatz.

Jana - Lo ventre me dòu, la testa me dòu, me sei regdesida, los uelhs me dòlon.

Marceu - Ben, Jana, sens te comandar..

Jana - Barra ta gargamela si te platz ! Quò es plan important.

Lo metge - (*Sarcastic.*) A ! Mas, Madama, seriatz pas un pauc ipocondriaca ?

Jana - Non mas, per qui me prenetz ! Cresetz èsser una especialista e ben crese pas, ma pitita dama, e ieu ai passat mai d'annadas a l'ospitau que vos pendent tots vòstres estudis.

Marceu - Mas Jana, quò es normau, ses ipocondriaca, as passat la meitat de ta vita alai.

Lo metge - (*Marmusa.*) Z'aviá ben dich.

Jana - Barra ton clapeton ! Sei pas ipoc...

Lo metge - (*La còpa.*) Calmatz-vos madama. (*Visar de bana emb Marceu.*) Vos cresem.

Jana - Non mas, comprenez pas. Ai enveja de badar, l'eschina me dòu, sei en meschant estat.

Marceu - E si de non, per mon eschina ?

Lo metge - Desolat Monsur, me vau ocupar de la dòna d'en primier, quò es que... sabetz... (*Enauçament de las ussas.*)

Jana - Òc, onor a las femnas, t'an jamai après la cortesiá ?

Marceu - Segur, mas lo rendetz-vos es a mon nom. Quò es totjorn parier, ne'n i a ren mas per tu. Eram venguts per ieu Jana, en cas que l'auriàs oblidat.

Lo metge - N'í a pro ! Podem parlar tranquilles ?

Jana - En mai d'aquò, doctor, ai pas mas lunas dempuei sabe pas quant de temps. Quò comença de me far portar pena.

Lo metge - (*Balançant.*) Madama, avetz pensat a far un test de grossessa ?

Jana - Non...mas non, quò es pas aquò lo problema. Sabetz, un dròlle quò a tot plen de bacterias. Non mas non...

Marceu - Tot suau Jana, quò es pas tan greu qu'aquò. De tot biais, i a pas de pair.

Jana - De segur que i a un pair Marceu, los nenets se fan pas tots sols.

Lo metge - Coma ? Un pair ? Pas de pair ? Felicitacions a vosautres.

Marceu - Que ?! Mas, pas ela !

Lo metge - Perqué pas coma vòstra femna ?

Marceu - Ma femna, ela ? Mas non, pusleu morir, quò es ma sòr. (*Marceu e Jana s'agachan en rire.*)

Jana - A mas non, ilh, quò es mon frair.

Odile Courtois, Mathew Dupré, Clara Prost (602)

Las clampas de Ventadorn

Berta - Qual aise ! Quò me sòbra de gensar aquela sala tots los jorns !

Anhès - Chau pas me'n parlar. L'eschina me dòu coma si aviá montat cinquanta bòtjas de blat a la poncha de la tor bela dau chastel.

Berta - Aquela tròç de sala es tan lonja coma la lista daus galants de la vescomtessa !

Anhès - E tan craunhosa coma ela...

Berta - En parlant d'aquò, l'ai visda partir tota sola dau costat de l'escudariá i a un pitit moment.

Anhès - Ò ! E qual es lo chaval dau jorn ?

Berta - Pareis que quò es lo novel abbat dau mostier d'a costat.

Anhès - Quò anirà mai regde per esfaciar sos pechats.

Berta - E nòstre brave vescomte , nòstre char Eble, es benleu a peschar ilh tanben ?

Anhès - Mas quò es pas lo mesma peisson...

Berta - Sem be finas per de las pauchas !

Anhès - Sem divendres, es a la chaça au cerv.

Berta - Dau temps que sa femna es a la chaça aus òmes !

Anhès - Vai enquera tornar emb un gente parelh de banas.

Berta - De que pimpar la sala que netejam.

Òm auva una musica.

Anhès - Ò ! Quò i es ! Quò tòrna començar ! Aquel tròç de Bernart nos chanta la mesma melodia tots los sers a cinc oras.

Berta - Es mielhs reglat que lo jal dau vilatge.

Anhès - Dau mens lo jal chanta coma chau e quò dura pas tant de temps.

Berta - Comprene pas perqué totas las corts d'Occitània vòlon l'aver a tot pretz.

Anhès - Quò es ben lo sol que siaja surtit de l'escudariá de la vescomtessa.

Berta - Bernart de Ventadorn... Quò m'estonariá que dins mila ans quauqu'un parlessa enquera deilh !

Anhès - Ten, a perpaus, lo baile t'a pagat ton salari ?

Berta - Emb qual argent ? Lo que pana o lo que lo vescomte li balha ?

Anhès - Doçament ! Aquela bèstia es totjorn a l'espera darrièr las pòrtas.

Berta - Deu aver segut son mestre a la chaça ; quò li fai un chen de mai.

Anhès - Un chen per li lecar las mans mas un rainard per li voidar lo jalinier.

Berta - E Ebleton, es a la chaça ilh tanben ?

Anhès - Non pas. Es au jardin coma sa novela nòvia. La paubra a enquera pus meschant biais que totas las autras.

Berta - E sabes quala quò es ?

Anhès - Quò es la novela bujadiera que ven d'arribar au chastel.

Berta comença de blanchesir.

Berta - E coma es ?

Anhès - Es bòrlha, tota tòrta, a una verruja sus lo nas e sent pas l'aiga de ròsa, si veses çò que vòle dire...

Berta blanchesís enquera mai.

Anhès - Ten, a perpaus, m'as pas dich que ta filha aviá una verruja sus lo nas ? Chaudriá pas que quò se donessa...

Samia Bouissafsaf, Emmi Oriot (708)

